

PROTOKOLL

26.06.2025 nr 6.12-3/103

Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021-2027 rakenduskava seirekomisjoni istung

Toimumise aeg ja koht: 05.06.2025. a ministeeriumide ühishoone saalis Kirsipuu

Algus kell 12.30, lõpp kell 16.00

Juhatas: Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna juhataja
Sigmar Suu

Protokollis: kalanduspoliitika osakonna peaspetsialist Tiina Tees

Osalesid järgmised seirekomisjoni liikmed ja asendusliikmed:

Madis Pärtel - seirekomisjoni esimees, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Sigmar Suu – seirekomisjoni aseesimees, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Juhani Papp – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Mart Undrest – Eesti Kalurite Liit

Kaidi Kaljula – Põllumajandus- ja Toiduamet

Ardo Nõmm – Maaelu Edendamise Sihtasutus

Eda Andresmaa – Kliimaministeerium

Reet Laos – Kliimaministeerium

Vello Peedimaa – Tartu Ülikool Eesti Mereinstituut

Tuuli Levandi – Rahandusministeerium

Urmas Pirk – MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu

Loreida Timberg – Tallinna Tehnikaülikool Eesti Mereakadeemia

Ulvi Tuisk – Keskkonnainvesteeringute Keskus

Valdur Noormägi – Eesti Kalaliit

Allar Leppind – Keskkonnaamet

Gerli Toom – Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet

Rivo Uiboupin – Tallinna Tehnikaülikool Meresüsteemide instituut

Toomas Armulik – Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi kalanduse teabekeskus

Kutsutud:

Adrian Antonescu – Euroopa Komisjon (DG MARE)

Paulina Bartoszewska – Euroopa Komisjon (DG MARE)

Eduard Koitmaa – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Heili Sõrmus – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
Annika Teino – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
Matis Mägi – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
Kertu Liik – tõlk
Annika Tedesco – tõlk

Päevakord:

1. Sissejuhatus ja päevakava tutvustamine
2. Ülevaade EMKVF meetmete rakendamise seisust ja indikatiivsest ajakavast. N + 3
3. EMKVF 2021–2027 rakenduskava kavandatavad taotlusvoorud
4. Meetmete „Perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ ja „Vesiviljeluse investeeringutoetus“ muudatused ja taotlusvoorud
5. „Perioodi 2021–2027 ettevõtja innovatsioonitoetus“ meetme tutvustus
6. EMKVF 2021–2027 rakenduskava rahastamisvahendi tutvustus. Laenutaotluste esitamine läbi e-pria
7. Ülevaade AKP projekti rakendamisest
8. Ülevaade EMKVF teavitustegevustest
9. Kommunikatsioonikava tutvustus
10. Teave põhiõiguste (sh Inimõiguste Harta ja Puuetega Inimeste Õiguste Konventsioon) rikkumiste kohta EMKVF rakenduskava rakendamisel
11. Eeltingimuste täitmine
12. Muud küsimused

1. Sissejuhatus - päevakava tutvustus ning kvoorumi kontroll

Kuulati: seirekomisjoni aseesimees – Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (REM) kalanduspoliitika osakonna juhataja Sigmar Suu tutvustas seirekomisjoni istungi päevakorda. Järgnes istungil osalejate tutvustusring ning kvoorumi kontroll.

Otsuste tegemiseks vajalik kvoorum oli olemas, päevakord kinnitati.

2. Ülevaade EMKVF meetmete rakendamise seisust ja indikatiivsest ajakavast. N + 3

Kuulati: REM kalanduspoliitika osakonna kalandusturu valdkonnajuhi Eduard Koitmaa ettekannet teemal: ülevaade EMKVF meetmete rakendamise seisust ja indikatiivsest ajakavast. N + 3 (seisuga 25.05.2025).

Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021-2027 rakenduskava (EMKVF) eelarve on 139 130 087 eurot. Istungi toimumishetkeks on toetus määratud 312 projektile, summas 43 294 008 eurot, mis moodustab 31% EMKVF-i eelarvest. Väljamakseid on tehtud 153 projektile (neist 89 projekti on lõpetatud) summas 7 898 930 (5,7% kogu EMKVF-i eelarvest ja 18,2% määratud summast). Tunnistame, et väljamaksete tempo võiks olla parem.

Istungil osalejate poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

Paulina Bartoszewska (DG MARE) soovis lisada ettekandele tuginedes mõned kommentaarid, tuues välja, et fondi rakendamisel on olnud edasimineku, kuid vaja kiiremat edendamist. Oluline on mitte kaotada seda raha ja samas me mõistame olukorda. Maksed on maha jäänud, korraldusasutusel on vaja pingutada, et mitte kaotada raha, vältida riske. Ettevalmistamisel on komisjonis uus periood ja väga keeruline on kaitsta uut rahalist mahtu kui praegu ei suudeta seda ära kasutada.

Sigmar Suu (REM) kommenteerides EMKVF rakendamise seisust, tõdes, et seis on pigem kehvapoolne, meetmetes tegeleme selle nimel, et vahet vähendada. Tunnistame, see on

keeruline. Samas oleme toonud meetmete avamisi ettepoole. Maksetest sõltub kui palju tulevikus fondil raha kasutada on, seega palume teil kiirendada maksete esitamist PRIA-le.

Juhani Papp (REM) tõi selgitusena välja asjaolu, et üks asi on selle perioodi eelarve kasutamine, aga ees ootab järgmine periood, ja nagu DG MARE esindaja toonitas, on väga keeruline tõestada, et miks meil raha vaja on kalanduse jaoks kui eelnevaga ei ole hakkama saadud.

Sigmar Suu (REM) täiendas eelpool öeldut, et põhjuseks on meetmete aeglane käivitamine. Me ei otsi siin süüdlast vaid see on meie tegemata töö.

Juhani Papp (REM) tõstatas küsimuse, kas kalapüügi investeeringutoetuse, selle meetme määru raames, kas ei olnud ainult jääpüügi investeeringud vaid ka investeeringud kalalaeva pardal. Kas see on juba vahepeal avanenud, see voor või see tuleb?

Urmas Pirk (PKAK) kinnitas, et see on läbi.

Eduard Koitmaa (REM) selgitas, et jääpüügi investeeringud veel tulevad.

Eda Andresmaa (KLIM) esitas küsimuse keskkonnavalase uuringu toetuse kohta: kas nende meetmete raames on võimalik toetust saada ka uuringu- ja seireseadmete soetamiseks/ostuks, kui teil on raha ülejäägid ja probleemid kasutamiseks?

Sigmar Suu (REM) vastas küsimusele, et seadmete ostuks ei ole võimalik. Vaadates millal see meede käivitub ja kõik rakendub - see ei päästa meid selle aasta rahade välja maksmisel.

Juhani Papp (REM) täiendas omalt poolt, et toetavad tegevused põhinevad rakenduskaval. Samas ei tea, mis seadmetest on juttu aga siis selleks oleks vaja muuta rakenduskava.

Sigmar Suu (REM) selgitas, et näiteks oleks hetkel 2025. a plaanitud avada taotlusvoor, millega võimaldada PERK andmete edastamist. Võttes aga arvesse asjaolu, et potentsiaalseid taotlejaid ei ole väga palju ning sellise sisuga meetme avamisel oleks mõju EMKVF eelarvele väga väike. Arvestades siinkohal N+3, siis pean vajalikuks avada PERK seadmete toetamise meetme asemel näiteks töötlemise või vesiviljelussektorile suunatud investeeringumeede, millel on kindlasti palju suurem mõju EMKVF eelarvele kasutamisele. Peame arvestama järgnevate aastate osas samuti N+3 reeglilt.

Valdur Noormägi (Eesti Kalaliit) ettepanek Euroopa Komisjoni (EK) esindajatele, et arvesse tuleks võtta üldist majanduslikku seisu praegu ja siis kui panime kõiki kavasid kokku – 2021. Praegune olukord: majandus langeb, inflatsioon on väga kõrge, energiahinnad väga kõrge hinnaga st ettevõtetel kasumimarginaalid vähenevad, kalapüügivõimalused vähenevad igal aastal 30-40%. Kahjuks me ei suuda aastal 2025 neid ülesandeid täita, millised seadsime 2021. Võiks ju teha ka erandeid. KOM kärbib rahasid, et võtame teatud % ära, sest Eesti ei täitnud kohustusi – see ei ole õigustatud.

Paulina Bartoszewska (DG MARE) rõhutas oma vastuses, et Euroopa Komisjon on teadlik Eesti olukorrast/murest, mis on sarnane mitme liikmesriigi puhul, ning et komisjon on juba võtnud meetmeid pärast COVID-19 ja Ukraina kriisi. Samal ajal, kuigi peame järgima kohaldatavaid õigusakte, teeme Eestiga koostööd lahenduste leidmiseks, et mitte kaotada fondist raha. Komisjon kutsus korraldusasutust ja toetusesaajaid üles rakendamist kiirendama, et vältida tulevase rahalise kaotusi.

Otsustati: võtta EMKVF rakendamise hetkeseis ja indikatiivne ajakava teadmiseks.

3. EMKVF 2021–2027 rakenduskava kavandatavad taotlusvoorud

Kuulati: REM kalanduspoliitika osakonna kalandusturu valdkonnajuhhi Eduard Koitmaa ettekannet teemal: EMKVF 2021–2027 rakenduskava kavandatavad taotlusvoorud 2025.

Kajastatud ettekandes toodi välja juba toimunud, istungi toimumishetkel avatud meetmete taotlusvoorud ja 2025. aastal veel avanevate voorude indikatiivne ajakava.

4. Meetmete „Perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ ja „Vesiviljeluse investeeringutoetus“ muudatused ja taotlusvoorud

Kuulati: REM kalanduspoliitika osakonna valdkonnajuhi Eduard Koitmaa ettekannet teemal: meetmete „Perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ ja „Vesiviljeluse investeeringutoetus“ muudatused ja uued taotlusvoorud.

Selgitati, et lisaks olulisematele muudatustele, mida ettelandes esitletakse on plaanis veel teisigi muudatusi aga need on pigem tehnilised.

Olulisima muudatusena toodi esitletud ettekandes välja kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute meetme abikõlblike kulude loetelu täiendus ning vesiviljeluse investeeringutoetuse meetme toetuse taotlejale esitatavate nõuete täiendamine. Uuendusena on plaanis EMKVF perioodil eelpool nimetatud meetmete puhul nõuda ostumenetluse läbiviimist riigihangete registris nende toetuse taotlejate puhul, kes küll ei ole riigihanke kohuslased riigihangete seaduse mõistes aga toetusega soetatava vara või teenuse käibemaksuta maksumus on 100 000 eurot või sellest suurem. Nõude, millega viia ostumenetlus läbi elektroonselt riigihangete registris, eesmärk on tagada avalike vahendite kasutamine konkurentsi tingimustel ja ühiste ühiskondlike eesmärkide tulemuslikum toetamine. Oluline on siinkohal rõhutada, et tegemist ei ole riigihanke läbiviimise kohustusega vaid toetuse saaja kasutab riigihangete registrit toetuse saaja ostu läbiviimiseks.

Lisaks selgitati, et plaanitakse ressursitõhususe suurendamisel abikõlblikuks lugeda perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetuse puhul ka kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemise ehitise ehitamise kulu taotleja olemasoleva kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemise ehitise tegevuskohas või kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemise ehitise või kalalaevastiku segmenti 4S3 kantud kalalaeva pardal asuva kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisruumi rekonstrueerimise kulu. Ehk muudatuse tulemusena muutuks abikõlblikuks ka ehitise ehitamise kulu.

Lisaks täpsustati, et plaanitakse abikõlblikuks lugeda kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemiseks mõeldud keskkonnasäästliku kalakonteineri soetamine, mida on võimalik nõrutada ja mille tootmiseks on kasutatud vähemalt viie protsendi ulatuses taaskasutatud plasti.

Uue toote töötlemisel plaanitakse lugeda abikõlblikuks uue kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemise ehitise ehitamise kulu taotleja olemasoleva kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemise ehitise tegevuskohas või kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemise ehitise või kalalaevastiku segmenti 4S3 kantud kalalaeva pardal asuva kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisruumi laiendamise või rekonstrueerimise kulu. Kuna Eesti on hetkel rajatud piisaval hulgal kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemiseks vajaminevat töötlemisvõimekust, siis täiesti uute töötlemisüksuste rajamine ei ole abikõlblik. Samas võib tekkida vajadus, et uue toote töötlemisel võib tekkida olemasolevas töötlemisüksuses vajaduse täiendava ehitise ehitamiseks. Soovime muuta olemasolevad töötlemisüksused konkurentsivõimelisemaks, mitte rajada täiesti uusi.

Selgitati, et perioodi 2021–2027 vesiviljeluseinvesteeringu toetuse meetmes on samuti plaanis muuta ostumenetluse läbiviimise piirmäära riigihangete registris nii nagu ka perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetuse puhul.

Perioodi 2021–2027 vesiviljeluse investeeringutoetuse meetmes täiendatakse toetuse taotlejale esitatavaid nõuded, mille kohaselt magevee vesiviljeluskasvanduse ajakohastamiseks ja investeeringutel taastuva energiaallika kasutuselevõtuks võib toetust taotleda füüsilisest isikust ettevõtja või äriühing, kelle põhitegevusala või kelle põhikirjaline eesmärk on vesiviljelustoodete tootmine. Kuna tegemist on ühe valikukriteeriumiga, siis paluti seirekomisjoni liikmetel hääletada uue sõnastuse poolt. Uus sõnastus võimaldab magevee

vesiviljeluskasvanduse ajakohastamise ja taastuva energiaallika kasutuselevõtu investeeringute elluviimisel taotleda toetust ka need ettevõtjad, kes tegelevad küll vesiviljelustoodete tootmisega, kuid kelle äriregistris märgitud põhitegevusala on näiteks mõni muu tegevusala.

Istungil osalejate poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

Sigmar Suu (REM) täpsustas oma kommentaaris, et me ei muuda lähenemist, et me ei hakka uusi töötlemisüksusi üle Eesti rajama vaid me muudame seda põhimõtet, et kuidas me saame aru mis on töötlemisüksus: täiesti uusi töötlemisvõimsusi ei ehita vaid muudame olemasolevad ressursitõhusamaks. Uut võimsust juurde ei lisa.

Valdur Noormägi (Eesti Kalaliit) tänas, et meie ettepanekutega on arvestatud. Sellegipoolest on veel liigselt bürokraatiat, mis käib ettevõtetele üle jõu ja see tuleks sealt välja visata. Meeletu aruandlus: kliima, energia ja muud aruanded – see käib ettevõtetele üle jõu. Enamus kalanduses on meil väike- ja mikroettevõtted ja neile selline aruandlus on kurnav. Nt kui ettevõtte soetab auto siis viie aasta jooksul peab näitama/koguma biodiisli kviitungeid. Kas igale investeeringule on ikka vaja kliima ja ressursi auditit? Kas on majanduslikult mõttekas (nt investeering 50 000 ja audit 15 000)? Miinimum määrad on ajast ja arust, summad võiks olla suuremad. Alla 4000 euro võiks teha kolme pakkumisega. Hetkel on 5000 miinimum -> võiks olla alates 10 000. Ostumenetlus riigihange registris hetkel 60 000 – 100 000 eurot aga võiks olla kuskil alates 500 000+. Kui vähendame liigset bürokraatiat ja tõstame min. määrasid, siis ettevõtted kasutavad meedet poole aktiivsemalt ja ka mõju majandusele oleks positiivne.

Eduard Koitmaa (REM) juhtis tähelepanu oma kommentaaris sektori esindaja väljaõeldule, et biodiisli kasutamisega soovime tarneahelas minna keskkonnasäästlikumaks, see tähendab, et EMKVF rahaliste vahendite toel soetatav auto kasutab gaasi või elektrit. Samas on biodiisli võimalik kasutada kaasaegsetes sõidukites, mis suudavad sõita ka diisliga. Näiteks kaasaegsed veokid põletavad ka HVO-kütust. Ajas kindlasti areneb ka taristu, mis võimaldab paremini kasutada elektril ja gaasil sõitvaid sõidukeid. Toetame ka sellist kalapüügi- ja vesiviljelustoodete transpordiks mõeldud keskkonnahoidliku sõiduki soetamise kulu, mis kasutab säästvat energiaallikat. Selleks, et olla kindel, et masin, mis ostetakse avaliku raha eest kasutab keskkonnasäästliku kütust näiteks HVO-d, on selle tõendamiseks vastav nõue ka õigusaktis sätestatud, et toetuse saaja suudaks vajadusel tõendada, et tema soetatud auto kasutab keskkonnahoidlikku kütust. Kliimaaudit on nõutav kui toetuse saaja teeb investeeringu taristusse. Toetuse saaja hindaks riske, kas näiteks ehitis on kliimakindel. Siin meie ei saa seda kaotada, see on üldine nõue rahastaja poolt. Energiaaudit tuleb mängu juhul kui tahetakse näiteks muuta töötlemine energiakindlamaks või päikesepaneele soetada. Energiaauditi vajadus ilmneb pigem siis, kui toetuse taotlejal ei ole olemas tarbimisajalugu, mis annaks aluse tema energiavajaduse katmiseks. Ressursiaudit annab pildi kuidas ressursse paremini kasutada. Kuna ressursiauditit viivad läbi pädevad eksperdid, siis ongi suund, et koostöös toetuse taotlejaga selgitatakse välja need kitsaskohad, mis annavad võimaluse tööstustes olemasolevaid ressursse efektiivsemalt kasutada.

Juhani Papp (REM) juhtis tähelepanu, et kliimakindluse hindamise nõue tuleb ikkagi ühissätete määrusest ja juhtis tähelepanu PRIA kodulehele, kus vastavad juhendid on olemas.

Valdur Noormägi (Eesti Kalaliit) rõhutab teemat kommenteerides bürokraatia rohkusele, ettevõttele keeruline. Meetmed mitmeti tõlgendatavad (taotleja vrs rahastaja), kõik mõjutab läbivaatamiste aega.

Mart Undrest (Eesti Kalurite Liit) toob oma kommentaaris välja, et kliimakindluse kava vormi pole, kas on kusagil?

Eduard Koitmaa (REM) selgitab oma vastuses eelpool öeldule, et Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) kodulehel on taustapakett olemas ning perioodi kliimakindluse tagamise hindamise aruande koostamiseks avaldab PRIA oma veebilehel kliimakindluse hindamise juhendi, sellele on kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetuse määruuses vastavalt viidatud.

Mart Undrest (Eesti Kalurite Liit) küsib; et milleks vaja seda kliimakindluse aruannet? Liiga palju uusi asju, nõudeid, bürokraatia kasvab.

Valdur Noormägi (Eesti Kalaliit) soovib teada, kas summa 100 000 on lukus? Sest meie ettepanek on tõsta nimetatud summat.

Eduard Koitmaa (REM) selgitas, et lähtutakse eelkõige sellest, et võimalikult avatult ja läbipaistvalt viia läbi toetusega hüvitatavate kulude tegemise aluseks olevaid hankeid või oste. Analooget ostumenetlust rakendatakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“. Sellise piirmäära suurenemisel on lähtutud kiirest inflatsioonist kui ka üldisest hinnatõust,

Sigmar Suu (REM) täiendas öeldut, et võtame sisendi teadmiseks, et see võiks olla suurem. Saate eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastusringile esitamisel oma ettepanekuid esitada aga ei ole päris kindel, kas saame nimetatud piirmäära suurendada.

Otsustati: võtta meetmete „perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ ja „perioodi 2021–2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ muudatused ja uute taotlusvoorude ajakava hetkeseis teadmiseks.

Kinnitati: perioodi 2021–2027 vesiviljeluse investeeringutoetuse muudatus toetuse taotlejale esitatavate nõuete kohta, millega olid kõik seirekomisjoni liikmed nõus.

5. „Perioodi 2021–2027 ettevõtja innovatsioonitoetus“ meetme tutvustus

Kuulati: REM kalanduspoliitika osakonna kalandusturu valdkonna nõuniku Annika Teino ettekannet teemal: „Perioodi 2021–2027 ettevõtja innovatsioonitoetus“ meetme tutvustus.

Meede on istungi toimumise hetkel väljatöötamise lõppjärgus. Juriidiline analüüs on teostatud. Abikõlblikud kulud on sätestatud EMKVF rakenduskavas. Hetkeseisuga on meetme avanemine planeeritud novembris 2025. a.

Istungil osalejate poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

Paulina Bartoszewska (DG MARE) rõhutas innovatsiooni olulisust meie poliitika edukaks rakendamiseks, samuti vajadust kiirendada fondi raames uute meetmete rakendamist, et mitte kaotada eelarvet automaatse N+3 kohustuste tõttu.

Juhani Papp (REM) soovis küsimusega täpsustada, kas nimetatud meede on plaanis avada jooksva vooruna?

Eduard Koitmaa (REM) selgitas küsimusele vastates, et meetmele „Perioodi 2021–2027 ettevõtja innovatsioonitoetus“ plaanitakse võimalusel nõ jooksvat vooru, kuid enne vastavat otsust võetakse teema arutlusele sektoriga.

Otsustati: võtta teadmiseks meetme „Perioodi 2021–2027 ettevõtja innovatsioonitoetus“ hetkeseis

6. EMKVF 2021–2027 rakenduskava rahastamisvahendi tutvustus. Laenutaotluste esitamine läbi e-pria

Kuulati: Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) finantsjuhi Ardo Nõmme ja REM kalanduspoliitika osakonna kalandusturu valdkonnajuhhi Eduard Koitmaa ettekannet teemal: „EMKVF 2021–2027 rakenduskava rahastamisvahendi tutvustus. Laenutaotluste esitamine läbi e-pria“.

Ardo Nõmm selgitas, et pärast EMKVF halduslepingu sõlmimist on võimalik ettevõtjatel esitada oma laenutaotlusi läbi PRIA, kui PRIA saab valmis oma liidesed, vajadusel saab enne teha ka läbi MES-i.

Eduard Koitmaa (REM) selgitas, et REM ja MES vahel sõlmiti 4. juunil 2025. a haldusleping nr 141 EMKVF 2021–2027 rahastamisvahendi sihtfondi haldamiseks ja rakendamiseks. Sellise halduslepingu sõlmimiseks on halduskoostöö seaduse kohaselt saadud Vabariigi Valitsuselt ka heakskiit 2024. a augustis, millega anti volitus regionaal- ja põllumajandusministrile halduslepingu sõlmimiseks. Vabariigi Valitsuselt on saadud volitus, et esialgne rahastamisvahendite rahaline planeeritud maht on 7 000 000 eurot koos valitsemistasudega ning vajaduse ilmnedes on võimalik rahastamisvahendite rakendamiseks kasutada maksimaalselt kuni 12 000 000 eurot, millele lisanduvad valitsemistasud. Halduskoostöö seaduse kohaselt oli vajalik viia läbi väljakuulutamisetähtaajaga hankemenetlus, mis viidi läbi 2025. a veebruaris ning millele järgnesid ka REM ja MES vahel läbirääkimised.

Lisaks täpsustati, et tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060) artikli 58 lõike 3 kohaselt tuleb enne korraldusasetuse otsust toetusmeetmete rahastamisvahenditest rahastamise kohta teha eelhindamine, mille põhjal nimetatud otsust oleks võimalik teha. Eelhindamine on viidud läbi ning selle raames anti hinnang turutõrgete osas, mida halduslepingu nr 141 kaudu ongi plaanis leevendada.

Selgitati, et hetkel sõlmitud halduslepingu nr 141 kohaselt on plaanis võimaldada investeerimislaenu antavat abi vesiviljelustoodete tootjatele ning kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötajale. Vesiviljelustoodete tootja investeerimislaenuks on plaanitud 1 869 158,88 eurot ja valitsemistasuks 130 841,12 eurot. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötajate investeerimislaenuks on plaanitud 4 672 897,20 eurot ja nende valitsemistasuks 327 102,80 eurot. Kokku on kahe laenutootele planeeritud koos valitsemistasudega 7 000 000 eurot.

Istungil osalejate poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

Juhani Papp (REM) tõstas küsimuse, et arvestades kasvavat huvi näiteks merevesiviljeluse vastu ning nähes merevesiviljeluseks väljastatud hoonestuslubades märgitud planeeritud tootmismahтусid, siis kas hetkel plaanitud EMKVF rahastamisvahendi rahalist mahtu peaks hakkama suurendama, et võimaldada planeeritud investeeringute tõhusam elluviimine? Selleks üks võimalik variant võiks olla suurendada rahastamisvahenditele eraldatud rahalist mahtu 12 000 000 euroni, millele ka Vabariigi Valitsus on volituse andnud. Kui teame, et ettevõtjatel suur huvi merekasvanduste vastu ja palju hoonestusloa taotlusi on töös, siis 1,8 milj eurot kõlab väga väikese mahulisena. Kas on võimalus vahendeid suurendada?

Eduard Koitmaa (REM) selgitas, et eelarve suurendamine rahastamisvahendile on võimalik, selleks võib olla vaja EMKVF rakenduskava muuta. Hetkeseisuga on EMKVF rahalistest vahenditest rahastamisvahendite rakendamiseks nähtud ette 7 000 000 eurot. Investeeringute parema ja operatiivsema elluviimise tagamiseks saab suurendada EMKVF rahastamisvahendite mahtu 12 000 000 euroni.

Ardo Nõmm (MES) selgituste kohaselt on meetmed kaasrahastatavad, siis on investeeringute mahud oluliselt suuremad, võtame need rahad sinna pankadest juurde.

Sigmar Suu (REM) kinnitas öeldut, et Vabariigi Valitsuse poolt on meil lubatud mandaat kuni 12 miljoni euro kasutamiseks rahastamisvahendis.

7. Ülevaade AKP projekti rakendamisest

Kuulati: REM kalanduspoliitika osakonna peaspetsialisti Matis Mägi ettekannet teemal: „Ülevaade AKP (kalanduse andmete kogumise riikliku töökava rakendamine, 2021-2027 (2029)) projekti rakendamisest“. Kalanduse AKP rahastus tuleb EMKVF meetmest „Kalandusandmete kogumise toetus“, mis avanes 2023.a. sügisel. Esitatud taotlus kogusummas u 7,5 miljonit eurot perioodi 2024-2027 tegevustele. 2027. aastal taotleme vahendeid 2028.-2029. a kohustustele. 2021-2027 perioodi rahasid hakkasime reaalselt kasutama alates 2024. aastast. Enne seda kasutasime varasema EMKF rahastamisperioodi 2014-2021 (2023) vahendeid.

Uue perioodi (2021-2027) 7,5 miljonist oleme tänaseks kasutanud 2,3 miljonit ehk u 31% eelarvest.

Istungil osalejate poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

Rivo Uiboupin (TalTech) esitas küsimuse: kas andmete kogumise tulem on avalikult kättesaadavad masinloetaval kujul?

Sigmar Suu (REM) vastates küsimusele, lisas selgitusena, et neid meie kodulehelt ei leia aga avalikke andmeid saame jagada. Teeme seda ka andmepäringute raames aga pigem on need EK-le.

Matis Mägi (REM) kommenteeris, et temal on info, et on Keskkonnaseire andmebaasis (KESE).

Rivo Uiboupin (TalTech) KESEs olemas, kas peab otse kellegi poole pöörduma?

Eda Andresmaa (KLIM) selgitab, et Keskkonnaministeeriumis (KEMis) kalandus alustas varasemalt andmete sisestamist KESE-sse (<https://kese.envir.ee/>), sellega peaks edasi tegelema, et andmed oleksid kättesaadavad otse. Kommenteerin veel: tehtavad AKP uuringud on väga palju panustanud ka meil, merestrateegia eesmärkide saavutamiseks ja meil on väga hea koostöö kalavarude valdkonnaga. EMKVF-ist võiks rohkem panustada mereandide toiduohutusalasale järelvalvele s.o ohtlike ainete sisaldus väljapüütud kalades (MSRD tunnus D9 – saasteained mereandides, mis tugineb EL määrusele 2023/915 (varasemalt (EÜ) 1881/2006)) – see on Eestil alaseiratud. Oleme saanud EK-st negatiivseid märkusi, et Eestis pole piisavalt hästi tehtud. Lisaks küsimus: kas uues AKP hankes on sees ka lindude kaaspüügi uuringu tellimus?

Matis Mägi (REM) juhtis oma kommentaaris tähelepanu asjaolule, et ta ei ole kindel aga peaks olema sees.

Koosoleku lõpuks vaadati hanke tehniline kirjeldus üle ja kinnitati KLIMle, et see tegevus on sees.

Otsustati: võtta AKP projekti hetkeseis teadmiseks.

8. Ülevaade EMKVF teavitustegevustest

Kuulati: REM avalike suhete osakonna nõuniku Heili Sõrmuse ettekannet teemal: „Ülevaade EMKVF teavitustegevustest“.

Kokkuvõtte kommunikatsioonitegevustest - mis tehtud, teoksil ja plaanis, samuti viimasest EMKF-i teadlikkuse uuringust ning selle tulemustest.

Istungil osalejate poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

Sigmar Suu (REM) juhtis oma kommentaaris tähelepanu, et põhjusele, miks Ida-Virumaa teadlikkus fondist on nii madal, tuleb jälile saada, ja sellest tulenevalt edasisi samme seada.

Paulina Bartoszewska (DG MARE): kiitis saavutatud tulemusi ning sotsiaalmeedia ja korraldatud ürituste populaarsust. Fondi tuntus elanikkonna seas peaks suurenema ning kommunikatsioonitegevused peaksid näitama fondi lisaväärtust.

Heili Sõber (REM): kõik mida me toome välja, bännerid, me püüame nii palju kui võimalik ja töötame selle nimel.

Paulina Bartoszewska (DG MARE) kommenteerides ettekannet, avaldas poolehoidu, et paljud tegevused on suunatud lastele, noortele, mis on väga oluline.

Heili Sõrmus (REM) rõhutas oma vastuses EK-le, et kalasadamate nädalal, me õpetasime noori, on hea näha, et kuidas noored said teadlikuks Eesti toidust, ja läksid koolidesse, ning valmistasid Eesti kaladest toite, mis lastele väga maitseksid ja me väga üritame edastada sõnumit, kui oluline on kohalik kala meie toidulaua.

Otsustati: võtta ülevaade EMKVF teavitustegevustest ja EMKF-i teadlikkuse uuringu tulemustest teadmiseks.

9. Kommunikatsioonikava tutvustus

Kuulati: REM avalike suhete osakonna nõuniku Heili Sõrmuse ettekannet teemal: „EMKVF kommunikatsiooni strateegia 2021-2027 tutvustus“.

Istungil osalejate poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

Juhani Papp (REM) soovis esitatud küsimusega teavet, kas põhjus, et teadlikkus EMKVF-ist on nõrgavõitu võib olla selles, et fondi nimi muutub igal perioodil, Euroopa Kalandusfond, Euroopa Merendus ja Kalandusfond jne?

Heili Sõrmus (REM) nõustus esitatud küsimuses tõstatatud hüpoteesiga ning tõi välja, et võib-olla tõesti, et inimestele on fondi nimi küllaltki pikk ja ka lühend EMKVF, ei pruugi jääda inimestele tõenäoliselt väga hästi meelde.

10. Teave põhiõiguste (sh Inimõiguste Harta ja Puuetega Inimeste Õiguste Konventsiooni) rikkumiste kohta EMKVF rakenduskava rakendamisel

Kuulati: Sigmar Suu andis põgusa ülevaate programmperioodi 2021–2027 rakendussüsteemi korraldusasutuse (korraldusasutuseks on KTKS § 38 lõike 1 kohaselt Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, *protokollija märkus*) kohustusest: informeerida seirekomisjoni eelneva kalendriaasta jooksul esitatud kaebustest põhiõiguste (sh Inimõiguste Harta ja Puuetega Inimeste Õiguste Konventsiooni) rikkumiste kohta Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava rakendamisel. Pöördusime õiguskantsleri poole 6. veebruaril 2025 selgitustaotlusega, milles soovisime ülevaadet 2024. a kalendriaasta jooksul esitatud kaebustest põhiõiguste (sh Inimõiguste Harta ja Puuetega Inimeste Õiguste Konventsiooni) rikkumiste kohta EMKVF rakenduskava rakendamisel. 9. mail saime vastuse Õiguskantsleri Kantsleist, et õiguskantsler ei saanud 2024. aastal ühtegi kaebust ega muud kirjalikul kujul vormistatud infot rikkumiste kohta EMKVF rakenduskava rakendamisel. Ehk järelpäring õiguskantslerile andis tulemuseks, et kaebusi fondi kontekstis pole esitatud.

11. Eeltingimuste täitmine

Kuulati: REM kalanduspoliitika osakonna nõuniku Juhani Papp ülevaadet teemal: „Eeltingimuste täitmine“.

Rakenduskava koostamisel arvestatakse vastavalt ühissätete määruse toodud eeltingimuste täitmist. REM-i teadmisel on eeltingimused täidetud.

12. Muud küsimused

Paulina Bartoszewska (DG MARE) selgitas, et Euroopa Komisjonis on kiired ajad: ühise kalanduspoliitika (ÜKP) konsultatsioonid lõppesid aprillis, mille jooksul esitati üle 360 kommentaari. Samuti viidi lõpule muud seda hindamist täiendavad uuringud, näiteks lossimiskohustust käsitlev uuring, ja nende tulemusi kasutatakse ÜKP hindamises. Tulemused on kavandatud 2026. aasta alguseks, kui komisjon avaldab oma talituste töödokumendi. Lisaks on käimas EMKVFi vahehindamine, mis peaks valmima 2025. aasta teisel poolel. Uus mitmeaastane finantsraamistik peaks avaldatama 16. juulil 2025. Praegu eeldatakse, et EMKVF-i jagatud eelarve täitmise osa integreeritakse nn riiklikult eelnevalt eraldatud rahastamispakettidesse koos teiste sektoritega; ühtekuuluvus, sotsiaalpoliitika, siseasjad, põllumajandus. Meie poliitika saab jätkuvalt rahalist toetust selle rakendamiseks, kuid on veel

vara öelda, kas kehtestatakse konkreetne sihtotstarbeline kaitse või keskendutakse peamiselt poliitikaeesmärkide saavutamisele.

Juhani Papp (REM) küsis tulevaste toetuse taotlusvooru planeerimise ajakava kohta, mis oleks sobiv sektori esindajatele, töötlemise ja vesiviljelusega seotud investeeringute voorude avamiseks, kas arutate omavahel, kas detsember on ikka selleks kõige sobivam?

Kokkuvõte ja lõpusõnad

Sigmar Suu (REM) tänas kõiki osalemast

Seirekomisjoni istungitega seotud materjalid on leitavad veebiaadressil:

<https://www.pria.ee/infokeskus/EMKVF-2021-2027#emkvf-2021-2027-seirekomisjoni-istung-19062024>

(allkirjastatud digitaalselt)

Sigmar Suu

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi

kalanduspoliitika osakond

osakonnajuhataja

Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi

2021—2027 rakenduskava seirekomisjoni aseesimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Tees

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi

kalanduspoliitika osakond

peaspetsialist/protokollija